

ПРОГРАМ РАДА
ISS/KS U166
Димњаци

Овај програм рада усвојен је на седници Комисије која је одржана 28.03.2014. године, а одобрен је од стране Стручног савета за опште области стандардизације на седници која је одржана 13.05.2014. године.

Увод

У складу са тачком 1. Решења о образовању комисије за стандарде и сродне документе (у даљем тексту: комисија за стандарде), заснована је Комисија за стандарде KS U166, *Димњаци*. Предмет рада ове комисије обухвата димњаке и димњачке системе у високоградњи, стандардизовање пројектовања, прорачунавања, производње, изградње димњачких система, као и израду елемената и осталих компонената потребних за уградњу.

Комисија за стандарде KS U166 прати рад следећих техничких комитета Европског комитета за стандардизацију:

- CEN/TC 166, *Chimneys*;
- CEN/TC 297, *Free-standing industrial chimneys*.

Комисија за стандарде KS U166, *Димњаци*, образована је решењем директора Института за стандардизацију Србије бр. 720/33-24-02/2011 од 20.10.2011. године, а на основу предлога одлуке за образовање комисије за стандарде коју је донео Стручни савет за опште области стандардизације бр. 1820/36-20-02/2011 од 05.07.2011. године. На основу чланова 78. и 79. Статута Института и тачке 4. *Интерних правила стандардизације – Део 2: Образовање и рад комисија за стандарде*, KS U166 ради у наведеној области рада на доношењу, преиспитивању и повлачењу српских стандарда и сродних докумената, обезбеђивању усаглашености српских стандарда и сродних докумената са европским и међународним, учествује у изради и преиспитивању стандарда које доносе европске и међународне организације за стандардизацију, и обавља друге задатке у вези са стандардима и стандардизацијом.

Активности Комисије за стандарде које се односе на припремање, доношење и повлачење стандарда и сродних докумената приказане су у табели 1.

Табела 1 – Преглед активности Комисије за стандарде

Година	Стандарди и сродни документи
2011.	27 објављених 11 повучених
2012.	1 објављен 1 повучен
2013.	5 у плану

1 Пословно окружење

1.1 Опште

Димњак је део куће, зграде или индустријског објекта намењен за одвођење дима односно гасова насталих сагоревањем. У прошлости, димњаци су се углавном зидали од опеке или градили од

глинених/керамичких или бетонских компонената. Данас су карактеристике глинених/керамичких и бетонских компонената побољшане у многим аспектима, а на тржишту су пласиране и компоненте од метала и пластике.

Повећаном ефикасношћу грејних уређаја, који имају мању емисију и ниже температуре димних гасова, увећава се значај усклађивања димњака са грејним уређајем помоћу прорачуна и одабира квалитетних компонената.

Комисија за стандарде KS U166 прати рад европских техничких комитета из следећих области стандардизације:

- димњака (преко CEN/TC 166, *Chimneys*). Стандарди које доноси овај европски комитет прописују методе испитивања и прорачуна, захтеве за перформансе димњака, као и елемената и осталих компонената које су потребне за уградњу;
- слободно стојећих димњака за индустријску и комуналну примену (преко CEN/TC 297, *Free-standing industrial chimneys*). Стандарди које доноси овај европски комитет прописују терминологију, захтеве за перформансе, аспекте безбедности, прорачун (за делове који нису покривени еврокодом), изградњу и одржавање конструкције, облоге и додатну опрему.

Следећи политички, економски, технички, регулаторни, правни, друштвени и/или међународни индикатори описују пословно окружење у индустријском сектору, производима и материјалима који могу имати значајан утицај на процес доношења стандарда.

- Анализирањем постојећих законских регулатива долази се до закључка о потреби доношења нових правних решења који ће бити у складу са стандардима Европске уније. Европско тржиште захтева примену европских стандарда за пројектовање, извођење и испитивање димњака, па се усаглашавањем са европским стандардима омогућава већа конкурентност домаће привреде на европском тржишту.
- У области грађевинарства, уколико произвођачи грађевинских производа и материјала желе пласман на тржиште Европске уније, морају да усагласе битне карактеристике својих производа са захтевима хармонизованих стандарда и Уредбом о грађевинским производима, CPR 305/2011. Овом уредбом утврђују се услови за стављање грађевинског производа на тржиште доношењем правила за представљање својстава грађевинских производа у односу на њихове битне карактеристике и употребу СЕ означавања на тим производима.
- Српски стандарди настали преузимањем европских стандарда примењују се и у оквиру акредитације. Акредитација је начин за успостављање поверења на тржишту производа и услуга, јер представља независну и непристрасну оцену компетентности тела која обављају испитивање, еталонирање, сертификацију и контролисање. Повезивањем система акредитације у Републици Србији са европским и светским системима акредитације обезбеђује се препознавање и прихватање резултата оцењивања усаглашености које је спроведено у Србији, чиме се повећава конкурентност на европском тржишту.

1.2 Квантитативни показатељи пословног окружења

Тржиште димњака пре свега зависи од изградње нових објеката и реновирања постојећих.

У Србији је вредност изведених грађевинских радова, према подацима Републичког завода за статистику за 2010. годину, износила приближно 180 милијарди динара. Грађевинарство је у 2012. години имало пад од 25,7 % изведених радова у односу на претходну годину, а тај тренд се наставио и у овој години. Број формално запослених радника у грађевинарству је приближно 72 000. Повећан је број запослених у "сивој зони" на више од 40 % формално запослених, односно око 30 000 радника ангажовано је на "на црно".

2 Очекиване користи од рада Комисије

Доношењем европских стандарда као српских омогућава се да њиховом имплементацијом и применом буду успостављени принципи и правила за производњу, испитивање и вредновање усаглашености димњака. Примена стандарда омогућава бржу и лакшу везу између произвођача, корисника и органа надлежних за технички преглед и испитивање.

Очекује се да се кроз примену српских стандарда који за основу имају европске стандарде, а посебно хармонизованих, врши усаглашавање са захтеваним процедурама за вредновање усаглашености и на тај начин да се изврши рационализација средстава и материјала који се користе у области производње и пласмана димњака. Тиме се обезбеђује да крајњи корисници широм Европе купује производе који су упоредиви и одговарају својој сврси, што омогућава већу транспарентност на тржишту.

Такође, примена ових стандарда обезбедиће здраву конкуренцију домаћих и страних фирми и на домаћем тржишту, што ће заједно довести до уравнотежења цена и односа цена–квалитет у корист купаца као крајњих корисника.

3 Учешће у раду Комисије

Заинтересоване стране у области рада ове Комисије су:

- релевантни органи државне и локалне управе;
- универзитети;
- пројектанти;
- извођачи радова;
- произвођачи елемената и уградних компонената за димњаке;
- лабораторије за испитивање грађевинских материјала и производа.

Све заинтересоване стране у Републици Србији позване су да узму учешће у раду ове Комисије за стандарде, уз осигурање равноправног учешћа и заступљености свих заинтересованих страна. Учешће у статусу посматрача могуће је под одређеним условима који су утврђени *Интерним правилима стандардизације – Део 2: Образовање и рад комисија за стандарде и сродне документе*.

Овим документом утврђени су права и обавезе чланова Комисије за стандарде и сродне документе, са којима се могу упознати кроз краћу обуку на конститутивној седници или у случају измене већег броја чланова комисије, на првој наредној седници. Такође, чланови Комисије за стандарде се упознају са интерним правилима стандардизације у Институту, која су у потпуности усаглашена са правилима међународних и европских организација за стандардизацију.

4 Циљеви и стратегија за остваривање циљева

4.1 Утврђени циљеви Комисије

1. Доношење приоритетних стандарда, посебно хармонизованих на начин предвиђен *Интерним правилима стандардизације – Део 1: Доношење, објављивање, одржавање, преиспитивање и повлачење српских стандарда и сродних докумената*.
2. Заступање српских националних интереса у области рада Комисије за стандарде пред одговарајућим европским комитетом за стандардизацију путем учествовања српских стручњака у раду техничких комитета.

4.2 Стратегија за остваривање циљева Комисије

Остваривање циљева Комисије за стандарде KS U166 заснива се на дефинисању приоритета рада Комисије. Приоритети у доношењу стандарда су:

- доношење терминолошких европских стандарда као српских стандарда на српском језику;
- доношење српских стандарда који за основу имају европске стандарде на које ће се позивати технички прописи, такође на српском језику;
- преузимање нових европских стандарда, посебно хармонизованих (уз поштовање свих рокова које дефинише европска организација за стандардизацију), из области техничког комитета чији се рад прати;
- сарадња са комисијама Института чија је област стандардизације у уској вези са облашћу стандардизације ове комисије.

У процесу имплементације стандарда неопходна је сарадња и координација са активностима Министарства природних ресурса, рударства и просторног планирања, Министарства финансија и привреде, Министарства енергетике, развоја и заштите животне средине и Министарства грађевинарства и урбанизма, приликом преузимања и доношења Уредбе о грађевинским производима, CPR 305/2011ЕЕС.

4.3 Аспекти заштите животне средине

Заштита животне средине подразумева очување природних ресурса, а за произвођаче димњака то значи уштеду ресурса, оптималну експлоатацију сирових материјала и енергетски оптимизирану производњу.

Као одрживо решење за проблеме грађевинског отпада и исцрпљивање налазишта природних материјала, прихваћени су поступци рециклаже и поновне употребе искоришћених грађевинских материјала. Неке земље су одмакле далеко у тој пракси, а неке су још увек на почетку. Европска унија је јасно зацртала своје циљеве који предвиђају 70 % рециклирања у односу на укупну тежину генерисаног грађевинског отпада.

Чистија производња представља примену свеобухватне превентивне стратегије заштите животне средине на производне процесе, производе и услуге, са циљем повећања укупне ефикасности и смањења ризика по здравље људи и животну средину. Чистија производња може се применити на све процесе у индустрији, на саме производе и различите услуге које се пружају. Када је реч о услугама, чистија производња подразумева бригу за заштиту животне средине при пројектовању и пружању услуга.

Главни и најзначајнији еколошки аспект у овој области стандардизације везан је за коришћење материјала који нису штетни за околину, као и за заштиту од пожара и корозије, што доприноси смањењу емисије угљен-диоксида и уштеду енергије.

5 Фактори који могу утицати на испуњење и имплементацију програма рада

- Недостатак финансијских средстава онемогућава обезбеђење одговарајућих превода и упућује на преузимање стандарда методом проглашавања, што умањује кредибилитет ових стандарда у пословном окружењу.
- Недовољно учешће стручњака у доношењу српских стандарда и сродних докумената, као и њиховој хармонизацији са међународним и европским стандардима.

- Незаинтересованост стручне јавности за учешће у јавној расправи и достављање примедба и предлога у вези са нацртима српских стандарда и сродних докумената који се стављају на јавну расправу.

6 Корисни линкови за све наведене активности

- Основни подаци у вези са Комисијом
http://www.iss.rs/tc/?national_committee_id=407
(увид у програм рада, листу објављених стандарда и оних на којима се ради);
- Основни подаци у вези са европским техничким комитетом
<http://www.cen.eu/cen/Sectors/TechnicalCommitteesWorkshops/CENTechnicalCommittees/Pages/default.aspx?param=6147&title=Chimneys>
(увид у програм рада, листу објављених стандарда и оних на којима ради Технички комитет CEN/TC 166);
<http://www.cen.eu/cen/Sectors/TechnicalCommitteesWorkshops/CENTechnicalCommittees/Pages/default.aspx?param=6278&title=Free-standing%20industrial%20chimneys>
(увид у програм рада, листу објављених стандарда и оних на којима ради Технички комитет CEN/TC 297).